

GUIA DOCENT

ARTS VISUALS EN L'EDUCACIÓ INFANTIL

Coordinació: ASTUDILLO POMBO, MARÍA DE SEQUEROS

Any acadèmic 2021-22

Informació general de l'assignatura

Denominació	ARTS VISUALS EN L'EDUCACIÓ INFANTIL			
Codi	100722			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària (2008)	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària (R 2018)	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Educació Infantil	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8		4.2
	Nombre de grups	3		3
Coordinació	ASTUDILLO POMBO, MARÍA DE SEQUEROS			
Departament/s	DIDÀCTIQUES ESPECÍFIQUES			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	40% classe presencial 60% treball autònom de l'estudiant			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllac per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ASTUDILLO POMBO, MARÍA DE SEQUEROS	marise.astudillo@udl.cat	18	

Informació complementària de l'assignatura

Per al bon funcionament de l'assignatura serà necessari tenir, en la taquilla, el material per realitzar les propostes de treball (materials gràfics, pictòrics,...)

Càmera de fotos i 1 ordinador portàtil per equip.

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Reconèixer les etapes del desenvolupament gràficoplàstic infantil (0-6).
2. Conèixer el currículum de l'educació infantil i el desenvolupament de la didàctica de l'educació visual i plàstica.
3. Utilitzar els fonaments i el desenvolupament de la didàctica i la pedagogia per realitzar adaptacions curriculars que permetin a tots els nens conèixer i gaudir amb els llenguatges artístics i utilitzar-los com a mitjà d'expressió.
4. Conèixer i aplicar convenientment el llenguatge visual amb la finalitat de comunicar idees originals.
5. Experimentar amb procediments, materials i tècniques gràficoplàstiques bàsiques.
6. Desenvolupar la capacitat de treball per millorar les aptituds visuals i gràficoplàstiques.
7. Interpretar de forma crítica missatges visual.
8. Saber manipular imatges i sons mitjançant l'ús de les noves tecnologies.
9. Mostrar bon gust i sensibilitat en les seves elaboracions artístiques.
10. Manifestar capacitat per treballar en equip.
11. Participar, apreciar i valorar com a espectador les manifestacions artístiques públiques.
12. Argumentar correctament les seves idees de manera oral i escrita.
13. Reflexionar sobre la pròpia pràctica artística i les estratègies d'aprenentatge emprades.

Competències

CG1 Correcció en la comunicació oral i escrita.

CG3 Domini de les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació.

CE1 Conèixer els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.

CE3 Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.

CE5 Reflexionar en grup sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres. Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.

Continguts fonamentals de l'assignatura

- Desenvolupament gràficoplàstic del nen (0-6).
- Fonaments del llenguatge artístic.
- Procediments artístics, tècniques i materials.
- Didàctica de les arts visuals.
- Educació artística i entorn cultural.

Eixos metodològics de l'assignatura

La metodologia de treball a utilitzar serà una adaptació de l'mètode "Flipped Classroom", realitzant fora de l'aula les activitats que requereixin menys interacció amb el docent i amb les companyes de classe. Dins de l'aula es realitzaran treballs col·laboratiu/ cooperatiu, pràctiques d'aula taller, treball per projectes, exposicions dels estudiants: orals i multimèdia, etc.

Els principals objectius que s'aconsegueixen amb aquesta metodologia són:

- Fomentar la creativitat i el pensament crític.
- Convertir l'aula en un espai de treball actiu.
- Optimitzar l'ambient de treball a l'aula-taller fomentant la participació i interacció.
- Millorar l'atenció educativa a cada alumne, en funció de les seves necessitats i estil d'aprenentatge.

Activitat formativa	Hores destinades a l'activitat formativa	Percentatge de presencialitat

Exposicions del professor: orals i multimèdia / Videoconferència	10	100 %
Tutories individuals i grupals. Videoconferència, etc.	4	100 %
Exposicions de l'alumne: orals i multimèdia. videoconferència, etc.	3	100 %
Visites / conferències / videoconferència, etc.	3	100 %
Pràctiques d'aula -tallers.	40	100 %
Treball en equip: anàlisi de documents, elaboració de materials, treball pràctics, preparació d'exposicions orals i multimèdia. Carpeta d'aprenentatge	40	0 %
Treball individual: estudi, cerca, lectura i anàlisi de documents, treball pràctics, preparació d'exposicions. Carpeta d'aprenentatge individual	50	0 %

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Setmana	Descripció del BLOC	Objectius
Setmana 1 10 GEIGC i GEIT DIGEIEP	Presentar el programa de la matèria i integrar en la planificació propostes realitzades pels estudiants.	
Setmana 1, 2 i 10, 12 i 14 6 GEIGC i GEIT DIGEIEP	Bloc 1. Desenvolupament gràfic i plàstic en l'etapa d'educació infantil (0-6). <ul style="list-style-type: none"> Desenvolupament gràfic i plàstic, 1er cicle d'educació infantil Desenvolupament gràfic i plàstic, 2on cicle d'educació infantil 	1, 8, 9, 10 i 12
Setmana 2, 3, 4, 5, 7 i 8, 9, 10, 11 i 12 13, 14 i 15 GEI-GC i GEIT DIGEIEP	Bloc 2. Fonaments del llenguatge artístic. Procediments, tècniques i materials. <ul style="list-style-type: none"> Taller de desenvolupament de la percepció sensorial. Taller de línies, colors i taques, o..., com il·lustrar un conte*? Taller de volum. El llenguatge visual i plàstic en el Currículum d'educació infantil (0-6). Disseny d'activitats d'aprenentatge. 	4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 i 13
Setmanes 6, 13, 14 i 15 16 i 17 GEI-GC i GEIT DIGEIEP	Bloc 3. Dissenyar un projecte multidisciplinar* <ul style="list-style-type: none"> Taller d'imatge fixa i en moviment. Curtmetratge 	2, 3, 8, 9, 10, 12 i 13
Setmanes 16, 17, 18 i 19 18 i 19 GEI-GC i GEIT DIGEIEP	<ul style="list-style-type: none"> Activitats avaluatives. Examen final. 	

Sistema d'avaluació

Tenint en compte la Normativa de l'Avaluació i la Qualificació de la Docència en els Graus i Màsters a la UdL (aprovada pel Consell de Govern 26 de febrer de 2014, modificada per l'acord 111/2016 del Consell de Govern de 27 d'abril de 2016, per l'acord 231/2016 del Consell de Govern de 25 d'octubre de 2016, per l'acord 221/2018 del Consell de Govern de 24 de juliol de 2018 i per l'acord 33/2020 de Consell de Govern de 18 de febrer de 2020), en els seus articles, 1.2, 1.3 i 1.4 s'estableix l'avaluació contínua.

- **Avaluació Contínua:**

Pel alumnes que assistiran de forma habitual a la classe:

- Bloc 1. Desenvolupament gràfic i plàstic en l'etapa d'educació infantil (0-6).
 - Treball escrit grupal 10 % de la qualificació final.
 - Exposició oral: 10 % de la qualificació final.
 - Coavaluació: 5 % de la qualificació final.
- Bloc 2. Fonaments del llenguatge artístic. Procediments artístics, tècniques i materials.
 - Pràctiques de aula-taller (treballs individual i grupal): 15 % de la qualificació final.
 - Il·lustració * 10 % de la qualificació final.
 - Construcció de personatges 15 %.
- Bloc 3. Projecte multidisciplinar*.
 - Escaleta de la narració audiovisual: 5%
 - Curtmetratge: 10%.
 - Coavaluació: 5 % de la qualificació final.
- La participació a classe constituirà el 5 % de la qualificació final.
- Reflexió final i autoevaluació (treball individual): 10 % de la qualificació final.

Dates d'entrega de les diferents activitats d'avaluació	
Bloc 1. Lliurament del treball escrit i exposició oral.	GEI-GC i GEI-T: setmana 6. DIGEIEP: setmana 15.
Bloc 2 Lliurament d'obra realitzada en els tallers. <ul style="list-style-type: none"> • Taller de línies, colors i taques. • Il·lustració. • Taller de volum. Titella (GEI-GC i GEI-T). Evidència per a assolir el badge de narracions audiovisuals (GEI-GC)*	GEI-GC i GEI-T: setmana 8 DIGEIEP: setmana 17 GEI-GC i GEI-T: setmana 12
Bloc 3 Projecte multidisciplinar . <ul style="list-style-type: none"> • Escaleta de la narració audiovisual • Curtmetratge. Evidència per a assolir el badge de narracions audiovisuals (GEI-GC)* <ul style="list-style-type: none"> • Curtmetratge.(DIGEIEP). 	GEI-GC i GEI-T: setmana 15. DIGEIEP: setmana 17
Badge de narracions audiovisuals (GEI-GC)* * http://www.gestionscreatives.udl.cat/?page_id=283	
Reflexió final.	GEI-GC i GEI-T : Setmana 15 (20-22 de desembre). DIGEIEP: Setmana 17 (17 al 21 gener).
Període d'activitats avaluatives	

Avaluació alternativa:

Examen final 70 % de la qualificació final.

Pràctiques 30% de la qualificació final.

Bloc 1. Desenvolupament gràfic i plàstic en l'etapa d'educació infantil (0-6). Treball escrit 10 % de la qualificació final.

Bloc 2. Fonaments del llenguatge artístic. Procediments, tècniques i materials.

6 Pràctiques i 1 il·lustració: 10 % de la qualificació final.

Bloc 3. Dissenyar un projecte multidisciplinar

1 curtmetratge: 10 % de la qualificació

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

ACASO, M. (1999). *Simbolització, expresió y creatividad: tres propuestas sobre la necesidad de desarrollar la expresió plástica infantil*. Arte, individuo y sociedad nº12.

- BADIA, M. I BERROCAL, M.(2003). *Figuras, formas, colores: propuestas para trabajar la educación plástica y visual: 020* (Editorial Popular). Editorial laboratorio Educativo
- BELVER, M. H. (1995). *El arte de los niños: investigación y didáctica del MUPAI* (Vol. 203). Editorial Fundamentos.
- CABANELLAS, I.; HOYUELOS, A. (1998) *Momentos. Cantos entre balbucesos*. Ed. I.C.E. Universidad de Zaragoza.
- CABEZAS, C. (2007). *Análisis y características del Dibujo Infantil*. Jaen: Íttakus.
- DENNING, Anthony. (1997) *Enciclopedia de las técnicas de la talla en madera*. Barcelona: Ed. Acanto.
- DURANGO, A. M. (2009). *Los dibujos de los niños: génesis y naturaleza de la representación gráfica: un estudio evolutivo*. Cátedra.
- FRANCISCO, J. C., IZQUIERDO, J. C. F., PARREÑO, A. F., CAPDEVILA, M. B., RAMOS, J. M. G., CORTÉS, B. S., & GÓMEZ, F. M. M. (2001). *La educación visual y plástica hoy: educar la mirada, la mano y el pensamiento* (Vol. 157). Graó.
- GARCÍA, L. M. (2000). *La construcció del coneixement en la iconografia*. Universidad de Málaga: Revista Arte, Individuo y Sociedad.
- GARDNER, H. (2001). *Arte, mente y cerebro*. Buenos Aires: Editorial Paidós Studio.
- JOVE, J. (1994) *Desarrollo de la expresión gráfica*. Barcelona: I.C.E. Horsori. U.B.
- JOVE, J. (2008) *Arte i educació. Cartes a uns mestres*. Ed. Universitat de Lleida
- KELLOGG, R. (1979) *Análisis de la expresión plástica del preescolar*. Madrid: Cincel.
- LOWENFELD, V. (2008) *Desarrollo de la capacidad intelectual y creativa*. Madrid: Síntesis.
- MANCHON, A. (2009). *Los dibujos de los niños: génesis y naturaleza de la representación gráfica: un estudio evolutivo*. Madrid: Cátedra.
- MALMSTROM, Margit y LUCHESSI, Bruno.(2000) *Terracota. Técnicas de escultura en arcilla*. Barcelona: Ed. Ceac.
- MARÍN, R. (1988). *El dibujo infantil: tendencias y problemas en la investigación sobre la expresión plástica de los escolares*. Revista Arte, Individuo y Sociedad Nº1. Universidad Complutense de Madrid.
- MARTÍNEZ L. M. (2004) *Arte y símbolo en la infancia*. Barcelona: Octaedro.
- MARTÍNEZ L. M. (2000). *La construcción del conocimiento en la iconografía espontánea de los niños*. Arte, Individuo y Sociedad, 12,
- MATTHEWS, J. (2002) *El arte de la infancia y la adolescencia. La construcción del significado*. Colección Arte y Educación. Barcelona: Ed. Paidós.
- MORENO, A. (2020) *La interpretación del dibujo infantil*. Barcelona: Octaedro Editorial.
- MUNSTERBERG, E. M. (1987). *El dibujo de la figura humana en los niños: evaluación psicológica* (Vol. 10). Editorial Guadalupe.
- NADAL J. M. (2003) *Diccionari de pintors, escultors, gravadors i dibuixants. L'art a la Lleida del segle xx*. Lleida: Pagès editors.
- ORTEGA, I. (2014). *Repetición, estereotipo y dibujo infantil*. Arteterapia: Papeles de arteterapia y educación artística para la inclusión social, 9, 125-144.
- PIAGET, J. (1994). *La creación del símbolo en el niño*. México: Fondo de Cultura Económica.
- PLOWMAN, John. (2006) *Enciclopedia de las técnicas escultóricas*. Barcelona: Ed. Contrapunto.
- READ, H. (1969). *Educación por el arte*. Barcelona: Paidós.
- REGIDOR, R. (2003). *Las capacidades del niño: guía de estimulación temprana de 0 a 8 años*. Madrid: Ediciones Palabra.
- ROLLANO, D. (2004). *Educación Plástica y Artística en Educación Infantil. Una metodología para el desarrollo de la creatividad*. Coruña: IdeasPropias Editorial.
- TORRES, M. JUANOLA, R. (1999) *Dibuixar, mirar i pensar*. Barcelona: Ed. Rosa Sensat.
- WIDLÖCHER D. (1988): *Los dibujos de los niños. Bases para la interpretación psicológica*. Barcelona: Editorial Herder.

<https://revistas.ucm.es/index.php/ARIS/article/view/52535>

<http://www.ucm.es/info/mupai/>

Circ de titelles construït per Calder

<http://www.ubu.com/film/calder.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=USp3DiUhfGQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=0wA2RyxAz9w>

<https://www.youtube.com/watch?v=QCOZiPjOAsI>

<https://www.youtube.com/watch?v=bY2q9dAg2JY>

<https://www.youtube.com/watch?v=DgQYAC4lkqw>

<https://www.youtube.com/watch?v=bGTn24CdJI4>

<https://www.youtube.com/watch?v=L36QWdHpiUM>

<https://www.youtube.com/watch?v=DikCbhaTVY>

<https://vimeo.com/151934106?from=outr-local>

<https://vimeo.com/87468992>

<https://vimeo.com/113603782>

<https://vimeo.com/106128258>

<https://vimeo.com/149578442>